

מלחמת חמשת הימים

טעויות חמורות בהערכת הכוח של צבאו, בנחישותה של רוסיה ובנכונותו של המערב לסייע לו גרמו לנשיא גאורגיה להסתבך במלחמה נגד רוסיה בקיץ 2008. זה עלה לו בחיסול חלק ניכר מצבאו ובאובדן של שטחים אסטרטגיים

כוחות רוסיים במלחמה בגאורגיה ב־2008 | רוסיה, שתמכה בעצמאותה של דרום־אוסטיה, לא רק הכשילה את המהלך הגאורגי, אלא אף סייעה לאוסטים להרחיב את תחום השליטה שלהם.

יעקב (ישה) קדמי
לשעבר ראש "נתיב"

בקיץ 2008 אירעו תקריות אש רבות בין כוחות גאורגיה לכוחות של דרום-אוסטיה, וכל צד האשים את האחר בהסלמה. ביולי 2008 ערכה ארמיה 58 של צבא רוסיה תמרון רחב בדרום-אוסטיה, ממש על הגבול עם גאורגיה. בתמרון תורגלה תגובה צבאית רוסית למקרה שצבא גאורגיה יתקוף את דרום-אוסטיה. אף שהתמרונים הסתיימו רשמית ב-2 באוגוסט, נשארו כוחות הארמיה בקרבת הגבול ולא חזרו לבסיסיהם. מנגד ריכזה גאורגיה ליד הגבול עם דרום-אוסטיה, במיוחד בסביבת העיר גורי, עשרה גדודי חי"ר וחרמ"ש וחטיבת תותחנים אחת. בסך הכול מנה הכוח הגאורגי כ-12 אלף חיילים ו-75 טנקים.

לאחר המלחמה ב-2008 הודיעה רוסיה רשמית שהיא מכיר בעצמאותה של אבחזיה

המלחמה

בלילה שבין 7 ל-8 באוגוסט, מעט לפני חצות, פתח צבא גאורגיה בהפגזה ארטילרית - באמצעות תותחים וטילי גראד - על צחינוואלי, בירת דרום-אוסטיה, ועל בסיס של גדוד רוסים ליד העיר. הגדוד הרוסי היה חלק מכוח השלום שהוצב בדרום-אוסטיה בעקבות המלחמה הקודמת בינה לבין גאורגיה. אחרי חצות הפציצו מטוסים גאורגיים את העיר. בתום ההפצצה החלה הסתערות של כוחות חי"ר גאורגיים על נגמ"שים מלווים בטנקים. בחצות הופיע בטלויזיה הגאורגית מפקד הכוחות הגאורגיים הנלחמים בדרום-אוסטיה והודיע ש"גאורגיה החליטה להשיב את המצב החוקתי באוסטיה". זמן קצר לאחר פתיחת המערכה נכנסו יחידות מצבא גאורגיה לצחינוואלי. כמו כן כבש צבא גאורגיה כמה כפרים באזור. בצהריים הכריז נשיא גאורגיה סאקשווילי שצבא גאורגיה מנהל קרבות במרכז צחינוואלי.

ב-8 באוגוסט בשעה 7 בבוקר קיבלה ארמיה 58 פקודה להתחיל לנוע לעבר צחינוואלי דרך מנהרת רוקי שמחברת בין צפון-אוסטיה לדרום-אוסטיה. המנהרה, שאורכה 3.5 ק"מ, חוצה את הרי הקוקוז. באותה השעה תקפו מטוסי קרב רוסיים את שדות התעופה הצבאיים של גאורגיה. בשעה 14:30 יצאו שלושה גדודים רוסיים ראשונים מהמנהרה

סאקשווילי שאחת ממטרותיו המרכזיות היא לצרף את גאורגיה לנאט"ו. סאקשווילי הגדיל את תקציב ההגנה של גאורגיה מ-110 מיליון דולר ב-2004 ל-900 מיליון דולר ב-2007. ב-9 ביולי 2008 נפגש סאקשווילי עם מזכירת המדינה של ארה"ב קונדוליצה רייס, וזו הזהירה אותו שלא להיכנס לעימות צבאי עם רוסיה. יחד עם זאת היו בארה"ב חוגים, שאליהם השתייך שגריר ארה"ב בטביליסי, שסברו כי עימות צבאי בין גאורגיה לרוסיה יועיל לארה"ב, וכי התייצבותה של ארה"ב לימינה של גאורגיה בעימות עם רוסיה, במיוחד עימות צבאי, עשויה לחזק את מעמדה של ארה"ב באזור ובכך להחליש עוד יותר את מעמדה של רוסיה בקרב מדינות בריה"מ לשעבר.

הגאורגים (גרוזינים) הם עם

עתיק המורכב מכמה שבטים קווקזיים שהתקבצו למסגרת לאומית במאה ה-3 וה-4 לספירה. באותה העת הם גם קיבלו על עצמם את הנצרות, והיא הפכה לדת המדינה. האוסטים והאבחזים לא היו חלק מהשבטים שהרכיבו העם הגאורגי. במאה ה-15, בעקבות סכסוכים בין האצולה הגאורגית לשלטון המרכזי ובין האצילים לבין עצמם, התפרקה ממלכת גאורגיה לכמה נסיכויות. את הפיצול הזה ניצלו שכנותיה של גאורגיה - טורקיה ואיראן - כדי להשתלט על רוב שטחיה. במהלך המאה ה-19 הסתנפה גאורגיה לרוסיה. בתקופת מלחמת האזרחים ברוסיה זכתה גאורגיה לתקופת עצמאות קצרה (1918-1920), אך זו הסתיימה עם פלישת הצבא האדום למדינה ב-1921. בעקבות זאת הפכה גאורגיה לרפובליקה סובייטית.

גאורגיה משתרעת על שטח של 70 אלף קמ"ר (כולל החבלים הבדלניים בדרום-אוסטיה ואבחזיה. בפועל, בלי שני החבלים האלה, היא משתרעת על שטח של קצת יותר מ-57 אלף קמ"ר). אוכלוסייתה מונה כ-4.5 מיליון איש.

מבוא

בעקבות התפרקות ברית-המועצות החליטה דרום-אוסטיה, שלהלכה הייתה חלק מגאורגיה, אך למעשה הייתה חבל אוטונומי, להתאחד עם צפון-אוסטיה, שהיא חלק מרוסיה. כתוצאה מכך פרצה ב-6 בינואר 1991 מלחמה בין גאורגיה לאוסטיה שנמשכה עד 14 ביולי 1992, ובה נהרגו כ-3,000 גאורגים וכ-1,500 אוסטים. עם תום הקרבות השיגה למעשה דרום-אוסטיה עצמאות, אך חלקים נרחבים בה לאורך גבולה עם גאורגיה נותרו בשליטתו של צבא גאורגיה. כדי לשמור על הפסקת האש השברירית בין גאורגיה לדרום-אוסטיה הוצב בגבול ביניהן כוח שלום שכלל שלושה גדודים: גדוד גאורגי, גדוד אוסטי וגדוד רוסי.

באותה העת הכריזה אבחזיה על עצמאותה. אבחזיה, כמו דרום-אוסטיה, הייתה אף היא באורח פורמלי חלק מגאורגיה. כתוצאה מכך פרצה מלחמה בינה לבין גאורגיה, וזו הסתיימה בתבוסת הגאורגים ובהפיכתה של אבחזיה למדינה עצמאית בפועל. ב-2006 עלה בידי כוחות גאורגיים לכבוש את עמק קודורי שבמזרח אבחזיה.

בקיץ 2008 ספגה גאורגיה מפלה קשה מידי רוסיה בהתנגשות צבאית קצרה אך אינטנסיבית שזכתה לשם "מלחמת חמש הימים". המלחמה פרצה בשל מהלך צבאי שיזמה גאורגיה כדי להחזיר לעצמה את השליטה בדרום-אוסטיה - חבל ארץ שכאמור היה חלק ממנה, מרד והפך למדינה עצמאית. רוסיה, שתמכה בעצמאותה של דרום-אוסטיה, לא רק הכשילה את המהלך הגאורגי, אלא אף סייעה לאוסטים להרחיב את תחום השליטה שלהם. יתר על כן, רוסיה אף ניצלה את האירועים כדי להרחיב את תחום השליטה של אבחזיה. האבחזים - בסיוע הרוסים - ניצלו את המלחמה בדרום-אוסטיה ב-2008 כדי להשתלט מחדש על עמק קודורי. בכך איבדה גאורגיה את אחיזתה האחרונה באבחזיה. יתר על כן, לאחר המלחמה ב-2008 הודיעה רוסיה רשמית שהיא מכיר בעצמאותה של אבחזיה.

הדרך למלחמה

עם עלייתו לשלטון של מיכאיל סאקשווילי בינואר 2004 הוחרפו היחסים בין גאורגיה לרוסיה - במיוחד לאחר הצהרתו של

נגמ"ש BMP רוסי באוסטיה | הדבר החשוב ביותר בעיניהם של הרוסים היה למנוע את הפיכתה של גאורגיה למוקד אנטי-רוסי באזור ולחברה בנאט"ו

רוכזו באבחזיה כ-3,000 חיילים רוסים, ואלה הצטרפו לכ-1,000 חיילים אבחזים. מולם היו ערוכים כ-2,500 חיילים גאורגים בעמק קודורי ועוד כ-7,500 חיילים גאורגים באזורי הגבול עם אבחזיה.

ב-10 באוגוסט פיטרלו שתי נחתות ושתי ספינות טילים רוסיות מול בירת אבחזיה סוחומי. חמש ספינות גאורגיות נכנסו לאזור הזה שעליו הכריזה רוסיה שהוא אזור ביטחון שהכניסה אליו אסורה. במטח טילים שירו הרוסים טבעה ספינה גאורגית אחת, ואחרת נפגעה. אחרי כשעה תקפו מטוסים רוסיים שדות תעופה גאורגיים ומטרות לאורך החוף. למחרת, ב-11 באוגוסט בשעה 15:00, הגיע גדוד צנחנים רוסי לעיר סנקי (Senaki). כעבור כשעתיים הצטרף אליו גדוד צנחנים נוסף. באותו הזמן נחתה בעיר הנמל הסמוכה פוטי פלוגת נחתים רוסים. כתוצאה מכך נמלטו מהמקום - ללא קרב - שתי חטיבות ממוכנות של צבא גאורגיה שהיו מוצבות באזור. חיילי החטיבות נסו בבהלה כה גדולה, עד כי השאירו במקום את כל ציודן ומסמכים רבים. הצידוד כלל, בין השאר, שני מטוסי קרב, שני מסוקי קרב, 10 טנקים, 40 נגמ"שים, 20 ספינות משמר ושתי מערכות טילים נגד מטוסים (SA-11). באותו הזמן המשיכו הארטילריה

היום הנחיתו בחוף סוחומי, בירת אבחזיה, גדוד מדיוויזיית הצנחנים 7 מנובורוסייסק. בלילה החלו לנחות בשדה תעופה של סוחומי מטוסי תובלה רוסיים ובהם גדוד מחטיבת הסער המיוחדת 31. בליל 11 באוקטובר הגיע לאבחזיה גדוד מחטיבת צנחנים 247 ברכבת מסטרופול שברוסיה. בסך הכול

והחלו לנוע לקראת הכוחות הגאורגיים. לקראת הערב נערכו כוחות מארמיה 58 בפרברי צחינוואלי.

ב-10 באוגוסט מנה הסד"כ הרוסי ליד צחינוואלי שלוש חטיבות מארמיה 58 ועוד חטיבת סער מדיוויזיית הצנחנים 96 מפסקוב. בסך הכול כלל הכוח הרוסי כ-10,000 חיילים. עד צהרי 10 באוגוסט נהדפו הכוחות הגאורגיים מהעיר וניהלו קרבות בפרברים הדרומיים שלה.

ב-11 באוגוסט לקראת הצהריים החלו יחידות של צבא רוסיה לנוע לעבר הגבול בין דרום-אוסטיה לגאורגיה. לקראת ערב נסוגו הכוחות הגאורגיים מגורי (עיר הולדתו של סטלין שנמצאת בתוך שטח גאורגיה, 76 ק"מ ממערב לבירה טביליסי), וב-12 באוגוסט הגיע כוח רוסי לפאתי העיר. בצהריים הודיע נשיא רוסיה דמיטרי מדבדב שצבא רוסיה סיים את משימתו וכי כל שטחה של דרום-אוסטיה טוהר מחיילים גאורגים. אחרי כמה שעות הצהיר גם סאקשווילי שהוא מקבל את הסכם הפסקת האש שאותו גיבשו נשיא רוסיה ונשיא צרפת, ניקולא סרקוזי.

ב-9 באוגוסט בשעה 04:30, קצת יותר מ-24 שעות לאחר שצבא גאורגיה פתח במבצע בדרום-אוסטיה, יצאו שתי נחתות רוסיות מהנמל הרוסי נובורוסייסק ובליל אותו

האוסטים הם עם קווקזי עתיק. במאה ה-19 הייתה אוסטיה נסיכות אוטונומית תחת

שלטון הרוסים. אחרי התפרקותה של האימפריה הרוסית ב-1918 נוסדו הרפובליקות גאורגיה, אוסטיה ואבחזיה. גאורגיה טענה לריבונות על אוסטיה, ואילו האוסטים רצו להצטרף לרפובליקה הרוסית. בעקבות זאת פרצה ב-1918 מלחמה בין גאורגיה לאוסטיה, שבה נהרגו כ-18 אלף בני אדם. בעקבות המלחמה סיפחה גאורגיה את דרום-אוסטיה, ואילו חלקה הצפוני של אוסטיה נותר חלק מרוסיה. (בין דרום-אוסטיה לצפון-אוסטיה מפריד רכס גבוה של הרי הקווקז). במהלך קיומה של הרפובליקה הדמוקרטית של גאורגיה - בין 1918 ל-1920 - פרצו כמה מרידות אוסטיות.

לאחר שהצבא האדום כבש את גאורגיה ב-1921 נקבע שדרום-אוסטיה תהיה חלק מהרפובליקה הסובייטית של גאורגיה, ואילו צפון-אוסטיה תהיה חלק מהרפובליקה הסובייטית הרוסית. ההחלטה הזאת הייתה נוחה מהבחינה האדמיניסטרטיבית, בגלל הרכס האדיר שמפריד בין דרום-אוסטיה לצפונה. באותה העת עוד לא הייתה מנורה שחיברה בין שני החלקים. בתקופה הסובייטית, תחת שלטון הממשלה הגאורגית, נהנתה דרום-אוסטיה ממידה מסוימת של אוטונומיה.

ב-1989, בעקבות התסיסה העצומה שפקדה את כל הגוש הסובייטי, הכריזה דרום-אוסטיה על אוטונומיה במסגרת גאורגיה. גאורגיה לא הכירה בכך. דרום-אוסטיה משתרעת על שטח של 3,900 קמ"ר, ומתגוררים בה כ-70 אלף תושבים; צפון-אוסטיה משתרעת על שטח של כ-8,000 קמ"ר, ומתגוררים בה כ-700 אלף תושבים.

אוסטיה ושל אבחזיה וסייעה לשתי המדינות האלה כלכלית, מדינית וצבאית - במיוחד לאחר שנאט"ו פתחה במלחמה נגד סרביה (בעלת ברית מסורתית של רוסיה) וכפתה עליה לתת עצמאות לקוסובו. לרוסיה לא היה עניין בהחרפת היחסים עם גאורגיה ובמשך כל השנים מאז התפרקות ברית המועצות החשוב ביותר בעיניהם של הרוסים היה למנוע את הפיכתה של גאורגיה למוקד אנטי-רוסי באזור ולחברה בנאט"ו. אולם משנבחר סאקשווילי לנשיא גאורגיה ב-2004, הוא הכריז שאחת ממטרותיו המרכזיות היא לצרף את ארצו לנאט"ו. בכך הפך את עצמו לאויב מוצהר של רוסיה.

יש לציין שלצירופה של גאורגיה לנאט"ו אין כל תרומה להגנה על אירופה. בלאו הכי טורקיה, שחזקה בהרבה מגאורגיה, חברה בנאט"ו מיום היווסדו של הארגון. יתר על כן, לגאורגיה אין ערך אסטרטגי מיוחד. היא לא ארץ מעבר בין אירופה לאסיה (טורקיה ממלאת את התפקיד הזה בהצלחה רבה), ולשליטתה בחלק מהחוף של הים השחור אין חשיבות רבה. לשליטתה של טורקיה במצרים המחברים את הים השחור לים התיכון יש חשיבות גדולה לאין ערוך.

יתר על כן, לחופי הים השחור שוכנות שלוש מדינות שחברות בנאט"ו: טורקיה, בולגריה ורומניה, שכל אחת מהן חזקה לאין שיעור מגאורגיה.

צינור הנפט מהים הכספי ומטורקמניסטן עובר דרך טורקיה לים התיכון ולא לים השחור, שכן מכליות נפט גדולות אינן יכולות לעבור במצרי הבוספורוס.

לחופיה של אבחזיה אין כל חשיבות צבאית, ובניגוד לטענות שהועלו, הרוסים לא חמדו את החופים האלה כדי להקים שם נמל. כמה עשרות קילומטרים מאבחזיה שוכן הנמל הרוסי סוצ'י, כך שלאבחזיה אין בעיני הרוסים כל ערך מהבחינה הזאת. ובכלל, אבחזיה ודרום-אוסטיה הן נטל כלכלי על רוסיה ואינן תורמות דבר לכלכלתה או לעוצמתה. אולם כדי לא להקרין חולשה ולשמור על מעמדה באזור לא יכלה רוסיה להרשות השתלטות כוחנית של גאורגיה על דרום-אוסטיה ועל אבחזיה, מה גם שהתושבים בשתי המדינות האלה רצו להיות חלק מרוסיה ולא חלק מגאורגיה.

נשיא גאורגיה סאקשווילי העריך, כנראה,

SU-25 וכן ארבעה מסוקים. לרוסים הופלו שלושה מטוסי תקיפה מסוג SU-25 ומפציץ אחד מסוג TU-22. כמו כן נפגעו בקרבות שלושה טנקי T-72 של צבא רוסיה ו-16 נגמ"שים מסוגים שונים.

ועדת חקירה של האיחוד האירופי קבעה שצבא גאורגיה פתח בהתקפה והחל במלחמה ללא סיבה מוצדקת. כמו כן היא ציינה שהתגובה של צבא רוסיה הייתה מוצדקת, אבל מוגזמת בעוצמתה ולא מידתית.

מיד עם סיום הלחימה פינו הרוסים את השטחים הגאורגיים שאליהם נכנסו באזור העיר פוטי

ניתוח הלחימה וסיכום

שורשי המלחמה הם קונפליקט בן מאות שנים בין עמי גאורגיה, אוסטיה ואבחזיה. לאחר התפרקות ברית המועצות לא היו האוסטים והאבחזים מוכנים לחזור למצב שבו הם חלק מהרפובליקה הגאורגית: הם יצאו למלחמה נגד גאורגיה והשיגו עצמאות על רוב שטחיהם. גאורגיה לא השלימה עם פרישתן ועצמאותן בפועל של דרום-אוסטיה ושל אבחזיה.

רוסיה תמכה בשאיפות העצמאות של דרום-

וחיל האוויר הרוסיים להפגז ולהפציץ את הכוחות הגאורגיים בעמק קודורי. ב-12 באוגוסט השתלטו כוחות רוסיים ואבחזיים על העמק ללא כל התנגדות של הכוחות הגאורגיים שמנו כ-2,000 חיילים. אלה פונו באמצעות נציגי האו"ם באזור. לרוסים לא היו אבדות, לכוחות האבחזיים היו שני הרוגים, ומקרב הכוחות הגאורגיים נהרג חייל אחד. כפי שכבר צוין, עמק קודורי היה המאחז האחרון שבו החזיקו הגאורגים בשטח אבחזיה. מיד עם סיום הלחימה פינו הרוסים את השטחים הגאורגיים שאליהם נכנסו באזור העיר פוטי.

בקרבות באוסטיה הפעילה גאורגיה כעשרה גדודים וכן חטיבת תותחנים - בסך הכול כ-12 אלף חיילים מתוך כלל 29 אלף החיילים של צבא גאורגיה. רוסיה הטילה למערכה כ-10,000 חיילים שהיו מאורגנים בשלוש חטיבות מארמיה 58 (שבה בסך הכול כ-70 אלף חיילים) וכן חטיבת סער מדיוויזיית הצנחנים 96 מפסקוב. נוסף עליהם השתתפו כ-3,000 חיילים מצבאה של דרום-אוסטיה וכ-2,000 אנשי משמר אזרחי של דרום-אוסטיה.

אחת הבעיות הקשות של צבא רוסיה הייתה תלותו המוחלטת במנהרת רוקי להעברת כוחות מצפון-אוסטיה לדרום-אוסטיה. תנועת הכוחות והאספקה במנהרה - שנמצאת בגובה של 2,000 מטר, ואורכה 3,500 מטר - הייתה איטית ועיכבה את התגובה הרוסית. אולם למרבה התמימה, צבא גאורגיה לא עשה שום מאמץ לחסום את המנהרה - מהלך שהיה עשוי לשנות את פני המערכה או לפחות היה מעבך באופן משמעותי את התגובה הרוסית.

לפי הודעת גאורגיה, נהרגו בקרבות 170 מאנשי כוחות הביטחון שלה ו-228 אזרחים. מספר הפצועים בקרב החיילים והאזרחים הגיע ל-1,747.

הרוסים הודיעו שלכוחותיהם היו 67 הרוגים ו-283 פצועים. בדרום-אוסטיה נמנו 365 הרוגים - כמעט כולם אזרחים. כחצי מהעיר צחינוואלי נהרסה בהפגזות ובקרבות. כ-20 כפרים - רובם אוסטיים וחלקם גאורגיים - נהרסו כליל.

השלל שנפל לידי צבא רוסיה כלל 65 טנקים גאורגיים, חלקם פגועים. כמו כן הפיל צבא רוסיה ארבעה מטוסים גאורגיים מדגם

האבחזים הם עם קווקזי עתיק

שמקורו בחופים המזרחיים של הים השחור. נסיכות אבחזיה הוקמה במאה ה-8, נבלעה על ידי גאורגיה במאה ה-11, נכבשה על ידי הטורקים העות'מאנים במאה ה-15 והסתפחה מרצונה לרוסיה בתחילת המאה ה-19. כשכבשה ברית המועצות את אזור הקווקז ב-1921, הפכה אבחזיה לחלק מהרפובליקה הסובייטית של גאורגיה ונהנתה מאוטונומיה מוגבלת. יש לציין שהאבחזים מעולם לא היו חלק מגאורגיה, אך בתקופה הסובייטית, כשכל השטח שעליו שלטה ברית המועצות היה יחידה אחת, ראו האבחזים בצירופם לגאורגיה לא יותר מאשר החלטה אדמיניסטרטיבית חסרת חשיבות של ממש. הנושא הזה קיבל חשיבות גדולה רק לאחר שברית המועצות התפרקה למרכיביה. אבחזיה משתרעת על שטח של כ-8,500 קמ"ר, ומתגוררים בה מעט יותר מ-200 אלף תושבים.

שיצליח לכבוש במהירות את דרום-אוסטיה עוד לפני שהרוסים יתארגנו לפעולת-נגד, ואז, לאחר שכוחותיו ישתלטו על כל דרום-אוסטיה, הוא יזכה לתמיכה מסיבית של נאט"ו, וזו לא רק תגן עליו מפני תגובת-נגד של רוסיה, אלא גם תמהר לצרף אותו לשורותיה כדי להעניק לו חסינות מוחלטת.

כל הערכותיו של סאקשווילי היו - כך מתברר - שגויות לחלוטין. הוא לא העריך נכונה את תגובותיהן של רוסיה ושל המערב והוא לא העריך נכונה את היכולות של צבאו. המציאות הייתה שצבאו לא היה מסוגל "לספק את הסחורה", שרוסיה הגיבה בנחרצות ובמהירות רבה, ושלמערב לא היה שום עניין להיכנס לעימות עם רוסיה בסוגיה כה שולית כמו עתידן של דרום-אוסטיה ואבחזיה. על ניתוקו של סאקשווילי מהמציאות תעיד העובדה שהוא כנראה לא ידע שעל פי חוקת נאט"ו לא מתקבלת לארגון מדינה הנמצאת בסכסוך מזוין עם מדינה אחרת כלשהי.

התוצאה של הערכת המצב השגויה של סאקשווילי הייתה קשה: הוא הובס במלחמה במהירות; במקום להשליט את ריבונותו על שני החבלים המורדים הוא איבד את שאריות האחיזה שהיו לו בהם; מעמדו בעולם ובארצו התערער קשות. נוסף על כך נגרמו לגאורגיה נזקים חומריים קשים, אם כי השפעתם של אלה רוככה במקצת הודות לסיוע של כ-4 מיליארד דולר שקיבלה גאורגיה מהמערב - ובמיוחד מארה"ב - לאחר המלחמה.

רוסיה הבהירה בעקבות המלחמה שלא תהיה שום הידברות עם גאורגיה כל עוד סאקשווילי הוא הנשיא. בבחירות שהתקיימו בשנה שעברה איבד סאקשווילי את רוב סמכויותיו, ואלה הועברו לראש הממשלה הנבחר, שיחד עם הכוחות הפוליטיים שעומדים מאחוריו דוגל בשיפור היחסים עם רוסיה. סאקשווילי אמור לפרוש מהנשיאות במהלך השנה - צעד שקרוב לוודאי יביא לשיפור ביחסי גאורגיה-רוסיה. יש לזכור שחוץ מאשר בסוגיית דרום-אוסטיה ואבחזיה אין נקודות מחלוקת רציניות בין שתי המדינות, ולעומת זאת לשתיהן יש מסורת של קשרים כלכליים הדוקים.

באמצעות המלחמה הוכיחה רוסיה שהיא נחושה להגן על האינטרסים שלה במדינות שהיו בעבר חלק מבריה"מ - גם באמצעות הפעלת כוחה הצבאי: לאחר שהיא הגדירה

שהאינטרס שלה הוא שדרום-אוסטיה ואבחזיה יישארו עצמאיות, היא מנעה מגאורגיה לשלול מהן את עצמאותן.

עם זאת למלחמה היו גם תוצאות שליליות מבחינת רוסיה: נגרם נזק מסוים וזמני ליחסים בין רוסיה לארה"ב ובמידת מה גם ליחסי רוסיה עם אירופה ועם נאט"ו. כמו כן נכשלו מאמצי רוסיה להביא להכרה בין-לאומית בעצמאותן של דרום-אוסטיה ושל אבחזיה. אפילו מדינות שקרובות מאוד לרוסיה אינן מכירות בעצמאות הזאת ורואות בדרום-אוסטיה ובאבחזיה חלק בלתי נפרד מגאורגיה. נכון להיום מכירות בעצמאות השתיים - נוסף על רוסיה - רק ונצואלה, ניקרגואה ושתי מדינות איים קטנות באוקיינוס השקט: ונואטו ונאורו. לעומת זאת סוגיית קבלתה של גאורגיה לנאט"ו אינה עומדת כיום על הפרק: עם בחירתו של ברק אובמה לנשיאות ארה"ב השתנתה מדיניות ארה"ב, ונכון להיום היא דוגלת באי-התערבות במתרחש במרחב שהיה בעבר חלק מבריה"מ - מה שמקל על רוסיה. לממשל בארה"ב יש נושאים רבים המחייבים הידברות עם רוסיה ושיתוף פעולה בין המעצמות, ואין, לדעתו, לסכן זאת למען נשיא גאורגיה.

רק החלטה מדינית של הנהגת רוסיה מנעה את כיבושה המהיר של כל גאורגיה ואת השמדת כל צבאה

מהבחינה הצבאית לא הצדיק צבא גאורגיה את התקוות שתלו בו. יחידות גאורגיות נשברו במהירות מול אש ונטשו את עמדותיהן - לא פעם במנוסה מבוהלת. נוסף על כך בלטו חוסר הניסיון והרמה המקצועית הנמוכה של הפיקוד הגאורגי. בכל מקרה, גם אילו הפיקוד הגאורגי היה מקצועי יותר, והיחידות הגאורגיות היו מפגינות נחישות רבה יותר, לא היה לצבא גאורגיה סיכוי של ממש לעמוד בעימות מול רוסיה בשל הפערים העצומים בסד"כ. העדיפות של הגאורגים בצידוד לחימה - במיוחד בתחום התקשורת, הלחימה האלקטרונית, הצידוד לראיית לילה והמזל"טים - לא יכולה הייתה לפצות על הנחיתות בסד"כ.

על רקע הביצועים הירודים של צבא גאורגיה יש לציין את יכולת הלחימה שהפגינו יחידות הארטילריה ויחידות הנ"מ הגאורגיות. אלה

תיפקדו לרוב היטב והצליחו להסב אבדות לכוחות הרוסיים והאוסטיים.

אשר לתוכניות הפעולה של צבא גאורגיה - טעותו החמורה ביותר הייתה התמקדותו בכיבוש הבירה צחינוואלי וסביבותיה ללא הקצאת כוחות לחסימת היציאה ממנהרת רוקי כדי להקשות על צבא רוסיה לצאת למרחב האופרטיבי ולהתארגן להתקפה לעבר צחינוואלי וגאורגיה.

סביר להניח שהמודיעין הרוסי איתר בזמן גם את התוכניות של גאורגיה וגם את היערכותה הצבאית בטרם הפלישה. התמרונים שעשו הרוסים לקראת המלחמה והיערכות כוחותיהם בשטח מחזקים את ההנחה הזאת.

צבא רוסיה תיפקד הרבה יותר טוב מכפי שציפו הגאורגים ומכפי שהעריכו בצבאות המערב. למרות תנאי שטח קשים הוא הצליח להניע בתוך שלושה ימים ארבע חטיבות מתוגברות ולהשיג הכרעה צבאית מהירה. רק החלטה מדינית של הנהגת רוסיה מנעה את כיבושה המהיר של כל גאורגיה ואת השמדת כל צבאה. נראה שאחת הסיבות לתפקודו הטוב של צבא רוסיה הייתה העובדה שלמערכה הוטלו רק חיילים בשירות קבע ולא חיילי חובה. כידוע, למלחמה הראשונה בצ'צ'ניה הטילו הרוסים חיילי חובה שהכשרתם הצבאית הייתה לקויה, ותפקודם היה לקוי ביותר. התוצאה הייתה סדרה של תבוסות משפילות.

עם זאת חשפה המלחמה לא מעט בעיות בצבא רוסיה: התיאום בין הכוחות היה לקוי, וכן התגלו ליקויים רבים במודיעין הקרבי, בקשר, בלוגיסטיקה ובכוח הלחימה בלילה. רק בשל חולשתו של צבא גאורגיה לא השפיעו החסרונות האלה על תוצאות המלחמה.

הארטילריה הרוסית לא הצליחה לנטרל את הארטילריה הגאורגית בשל סד"כ לא מספיק אך גם בשל בעיות באיכות הצידוד והצוותים. ליקויים חמורים התגלו גם בתחום הצידוד האלקטרוני ובתחום האווירי. חיל האוויר הרוסי הפגין יכולת ירודה מאוד בהתמודדותו עם מערכי הנ"מ הגאורגיים שהיו טובים, אבל לא מהמתקדמים ביותר. התברר שהמטוסים והמסוקים הרוסיים לא היו מצוידים באמצעי הגנה סבירים נגד טילי נ"מ. כמו כן התברר שלחיל האוויר הרוסי לא היה כלל נשק מדויק לתקיפת מטרות קרקע.